

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

Кафедра економіки

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Гарант освітньої програми

Микола КОРОТЄСВ

«08» серпня 2024 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ТЕОРІЯ ТА ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Освітній рівень: перший (бакалаврський)

Галузь знань: 23 «Соціальна робота»

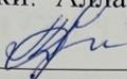
Спеціальність: 232 «Соціальне забезпечення»

Освітня програма: «Соціальне забезпечення»

Факультет: економіки і підприємництва

Робоча програма навчальної дисципліни «Теорія та історії соціального забезпечення» для здобувачів вищої освіти спеціальності 232 «Соціальне забезпечення» освітньої програми «Соціальне забезпечення». Умань : УНУС, 2024. 30 с.

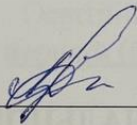
Розробники: Алла ОСІПОВА, доцент кафедри економіки

 Алла ОСІПОВА

Робоча програма затверджена на засіданні
кафедри економіки

Протокол від 07 серпня 2024 року № 1

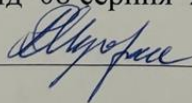
Завідувач кафедри
економіки

 Алла ОСІПОВА

«07» серпня 2024 року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки і підприємництва

Протокол від 08 серпня 2024 року № 1

Голова Руслан МУДРАК

«08» серпня 2024 року

© УНУС, 2024 рік

© Осіпова А.А., 2024 рік

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній рівень, назва освітньої програми	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань: <u>23 «Соціальна робота»</u>	Обов’язкова	
	Спеціальність: <u>232 «Соціальне забезпечення»</u>		
Модулів – 1	Освітній рівень: <u>перший (бакалавр)</u> Освітня програма <u>«Соціальне забезпечення»</u>	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		1-й	1-й
Загальна кількість годин – 180 год.		Семестр	
		1-й	1-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 6		Лекції	
		32 год.	8 год.
		Практичні, семінарські	
		42 год.	4 год.
		Лабораторні	
			-
		Самостійна робота	
		106 год.	168 год.
Вид контролю: екзамен			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Робоча програма навчальної дисципліни «теорія та історія соціального забезпечення» розроблена відповідно до Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва (схвалено Вченою радою УНУС, протокол №1 від 08.10.2020, із змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол № 8).

Навчальна дисципліна «Теорія та історія соціального забезпечення» належить до обов'язкових дисциплін, вивчення яких передбачено освітньо-професійною програмою «Соціальне забезпечення» підготовки фахівців першого рівня вищої освіти (бакалавр) за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення» галузі знань 23 «Соціальна робота».

Метою вивчення дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення» є надання студентам всебічних знань і розуміння еволюції та теоретичних основ практик соціального забезпечення. Курс спрямований на розвиток здатності критично аналізувати та застосовувати теорії соціального забезпечення та історичні перспективи до сучасних систем соціального захисту, підвищуючи здатність студентів ефективно адресувати та управляти соціальними ризиками та потребами у своїй професійній практиці.

Завдання дисципліни полягають у наступному:

- засвоєння студентами ключових теоретичних концепцій, що формують сучасне розуміння соціального забезпечення та його історичних коренів.;
- вивчення історичних аспектів та еволюції соціального забезпечення для глибшого розуміння сучасних практик і політик;
- розвиток у студентів здатності критично аналізувати сучасні соціальні політики, оцінювати їхню ефективність і вносити обґрунтовані пропозиції щодо їх вдосконалення;
- використання теоретичних знань для розробки, оцінки та вдосконалення стратегій соціального забезпечення та програм соціального захисту в різних контекстах;
- стимулювання студентів до самостійних досліджень у сфері соціального забезпечення, використання наукових методів аналізу, збору та обробки інформації;
- надання студентам навичок і знань, необхідних для ефективної професійної діяльності в органах соціального забезпечення, публічному управлінні та некомерційному секторі.

Предметом дисципліни є вивчення ключових теоретичних концепцій та історичних аспектів розвитку систем соціального забезпечення. Особлива увага приділяється аналізу закономірностей і принципів соціальної підтримки, формування соціальних стандартів і політик на різних етапах історичного розвитку, від античних часів до сучасності.

Місце навчальної дисципліни в структурно-логічній схемі освітньо-наукової програми: вивчення змісту дисципліни поєднується з вивченням освітніх компонентів «Соціальна філософія», «Історія та культура України».

Дисципліна забезпечує інтеграцію теоретичних знань та їх практичне застосування, що дозволяє студентам ефективно вирішувати професійні завдання в

галузі соціальної роботи. Вона сприяє розвитку критичного мислення і навичок аналізу соціальних проблем, виходячи з різних теоретичних підходів. Вивчення навчальної дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення» передбачає формування та розвиток у здобувачів компетентностей і програмних результатів навчання відповідно до освітньо-професійної програми «Соціальне забезпечення» підготовки фахівців першого рівня вищої освіти (бакалавр) за спеціальністю 232 «Соціальне забезпечення» галузі знань 23 «Соціальна робота» (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Матриця компетентностей і програмних результатів навчання, що формуються під час вивчення навчальної дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення»

Шифр компетентності	Компетентності	Шифр програмних результатів навчання	Програмні результати навчання
Загальні компетентності (ЗК)			
ЗК 2	Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категоріях населення.
		ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення
		ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення
ЗК 3	Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях	ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення
		ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.
ЗК 5	Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.	ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення

		ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.
Спеціальні (фахові) компетентності (СК)			
СК 1	Здатність аналізувати суспільні процеси пов'язані з соціальним розвитком держави	ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категоріях населення.
		ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення
		ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.

Методи навчання та засоби діагностики, що відповідають визначеним результатам навчання за навчальною дисципліною «Теорія та історія соціального забезпечення», наведено в табл. 2.2, 2.3.

Таблиця 2.2

Результати, методи навчання та методи контролю за навчальною дисципліною «Теорія та історія соціального забезпечення»

Результати навчання за навчальною дисципліною		Методи навчання	Методи контролю
1	Знання:		
1.1	осмислення історичних та теоретичних аспектів соціального забезпечення;	лекційні та практичні заняття, дискусія, вирішення конкретних задач і ситуацій, кейс-метод, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних ситуативних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, поточний і підсумковий контроль
1.2	критичний аналіз розвитку соціального забезпечення та його впливу на суспільство;		
1.3	розуміння політик та програм соціального захисту.		
2	Уміння/навички:		
2.1	аналіз сучасних соціальних проблем і формулювання пропозицій;	лекційні та практичні заняття, дискусії, кейс-метод, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	усне опитування, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, поточний і підсумковий контроль.
2.2	застосування теоретичних знань для оцінки соціальних програм.		

3	Комунікація:		
3.1	ведення професійних дискусій, представлення думок;	практичні заняття, дискусії, воркшоп	представлення презентацій, підсумковий контроль
3.2	обмін знаннями з колегами та ведення дискусій на професійні теми.		
4	Автономія та відповідальність		
4.1	самостійне планування та проведення досліджень в галузі соціального забезпечення.	практичні заняття, дискусії	представлення презентацій, виконання аналітично-розрахункових робіт, виконання вирішених конкретних задач і ситуацій, підсумковий контроль

Таблиця 2.3

**Методи навчання та методи контролю програмних результатів
навчання з навчальної дисципліни
«Теорія та історія соціального забезпечення»**

Програмний результат навчання		Метод навчання	Методи контролю
ПРН 2	Ідентифікувати причинно-наслідкові зв'язки розвитку суспільства та прояви соціально-економічних проблем у різних категорій населення.	лекційні та практичні заняття, дискусії, кейс-метод, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	Усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, поточний і підсумковий контроль.
ПРН 7	Використовувати базові знання про принципи державної соціальної політики та шляхи соціального забезпечення населення	практичні заняття, дискусії, воркшоп, самонавчання через конспекти та посібники, Moodle	Усне опитування, експрес-контроль, тестування, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, складання тематичних флеш-карт, підготовка та представлення презентацій, поточний і підсумковий контроль.
ПРН 11	Визначати соціальні проблеми та потреби і причини їх виникнення, тенденції розвитку, наслідки, соціальний стан певних категорій населення.	практичні заняття, дискусії	Усне опитування, виконання індивідуальних ситуативних завдань, участь у дискусії, виконання індивідуальних і командних завдань, презентація, підсумковий контроль

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1: ОСНОВИ ТА ІСТОРІЯ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення»

Історія соціального забезпечення як навчальна дисципліна. Предмет історії соціального забезпечення. Історичні знання соціального виховання, освіти та допомоги. Основні завдання дисципліни. Джерельна база історії соціального забезпечення. Об'єкти та суб'єкти соціального забезпечення, їх взаємозв'язок і взаємозумовленість. Основні системи піклування. Види соціальної допомоги. Мотивація благодійної діяльності. Періодизація історії соціального забезпечення за кордоном та в Україні.

Тема 2. Філантропічний період в історії соціальної співпраці стародавнього світу

Особливості допомоги в додержавний період. Найпростіші форми допомоги в період палеоліту, мезоліту, неоліту. Взаємодопомога та піклування непрацездатними та хворими. Дарообмін як основна риса престижної економіки. Внутрішньо сімейні та міжплемінні відносини. Витоки соціальної допомоги в державах Давнього Сходу. Вплив світогляду та релігійних уявлень на формування відношення до нужденних, сиріт, калік тощо. Розвиток меценатства та філантропії в державах Давнього Сходу. Давній Китай. Вчення Конфуція про ставлення до сиріт та нужденних. Документи-настанови епохи Хань (III ст. до н.е. – III ст. н.е.). Давня Індія. Піклування про літніх родичів в селянських общинах. «Закони Ману» (II ст. до н.е. – I ст. н.е.) як основні правила доброчинної поведінки індійців. Соціальна спрямованість надписів індійського правителя Ашоки (III ст. до н.е.). Месопотамія. Розвиток доброчинності в державах Межиріччя. Закони Хаммурапі (1792–1750 рр. до н.е.) про соціальну допомогу нужденним, відносини до власності, повагу до батьків тощо. Давній Єгипет. Роздачі хліба, одежі та мілких грошей в Єгипті. Проява філантропії та меценатства з боку фараонів та знаті. Суспільна опіка та соціальне виховання у Давній Греції та Давньому Римі. Релігійні вірування про благодійність, людинолюбність і виховання моральних якостей особистості. Соціальна протопедагогіка і традиції соціальної допомоги в осмисленні давньогрецьких та давньоримських мислителів. Закони та норми Іудейської держави по відношенню до бідних, хворих та сиріт. Встановлення десятини для бідних.

Тема 3. Соціальна допомога у Західній Європі за часів раннього (V–X століття) та класичного (XI–XV століття) середньовіччя

Розпад античного суспільства та формування нових суспільних відносин і соціального піклування в середньовічній Європі. Соціально економічний стан населення у середньовіччі. Християнська церква як основний носій благодійності

й опіки в період раннього і класичного середньовіччя. Приватні та державні форми допомоги в середньовічній Європі. Внесок чернечих орденів у розвиток благодійності

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СУЧАСНЕ СОЦІАЛЬНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ І ЙОГО ЗАСТОСУВАННЯ

Тема 4. Родоплемінні й громадські (общинні) форми допомоги та взаємодопомоги у слов'ян до кінця X ст.

Розпад родових зв'язків у стародавніх слов'ян (початок IX ст.), їх об'єднання у територіальні (сусідські) громади. Реципрокація та редистрибуція – найважливіші стереотипи спільної та індивідуальної поведінки стародавніх слов'ян. Характеристика слов'ян візантійськими істориками тієї доби. Основні види допомоги та взаємодопомоги у давніх слов'ян: общинно-родова, господарська та обрядово-культова. Розповсюдження принципу дарообміну. Форми обрядово-культової допомоги: «зажинки», «дожинки», поминальна допомога.

Тема 5. Княжа та церковно-монастирська підтримка нужденних в Україні-Руси у X–XIII ст.

Допомога нужденним у Київській державі. Прийняття християнства. Будівництво церков та монастирів. Форми допомоги церков та монастирів нужденним. Створення притулків для мандрівників. Монастирські шпиталі. Створення лікувальних монастирів у період роздрібленості Київської Русі. Роздача милостині. Роль общини в політичному житті країни та в справі доброчинності. Приватна та княжа доброчинність.

Форми княжої доброчинності: годування злидених та бідних, роздача одежі та грошей, надання допомоги постраждалим у стихійних лихах та пожежі, відкриття за свій рахунок сирітських притулків, викуп з полону тощо. Доброчинність князів Володимира Великого, Володимира Мономаха.

Тема 6. Державна опіка у другій половині XVII – першій половині XIX ст

Становлення монополії держави на ідеологію та практику соціальної допомоги. Допомога людям з аномальними відхиленнями. Державні навчально-виховні заклади для глухонімих та сліпих. Виховні будинки. Система дитячих притулків. Зміни у вирішенні проблеми інфантициду. Державна політика по відношенню до професійного жебрацтва у першій половині XIX ст. Інститути контролю за проституцією. Розвиток приватної благодійності у кінці XVIII – першій половині XIX ст. Жіноча освіта як прояв приватної благодійності. Розвиток ідей Просвітництва. Пожертвування та розвиток освіти з боку чиновництва. Соціальна політика уряду Олександра I. Будівництво лікарень та прийомних покоїв для кріпаків. Благодійна діяльність масонських лож. Діяльність благодійних товариств.

Тема 7. Історичні віхи розвитку соціального забезпечення у Європі та США

Гуманістичний і політичний чинники еволюції поглядів на допомогу населенню. Античний світ і зародження соціальної роботи. Середньовіччя: християнство та допомога нужденним. «Закони про бідних» Єлизавети I (Англія). Соціальні зміни у 19 ст. та рух за соціальні права. Соціальне законодавство О. фон Бісмарка (Німеччина). Соціальне законодавство Л. Джорджа (Англія). Наслідки Першої світової війни для розвитку практики соціальної роботи та соціального забезпечення. Закон про соціальний захист Ф. Рузвельта (США).

Роль і значення ідеологічних факторів для формування моделей і реалізації соціальної політики за кордоном: історична еволюція. Класифікація моделей соціального захисту за С. Лейбфрідом, Г. Еспінг-Андерсеном. Англосаксонська, бісмаркова, скандинавська, рудиментарна моделі. Консервативна та неоконсервативна, ліберальна та неоліберальна, соціал-демократична моделі. Соціалістична модель соціального захисту: здобутки і прорахунки. Вплив глобалізації на зміни підходів щодо соціальної політики та соціальної роботи. Формування єдиного погляду на соціальний захист та соціальну роботу серед демократичних держав з ринковими економіками у XXI столітті. Міжнародні організації, міжнародне право щодо соціальних прав людини. Загальні тенденції щодо технологій соціального захисту європейських країн.

Тема 8. Становлення соціального забезпечення в незалежній Україні як системи (1991–1999 роки)

Перебудова 1985 року та її вплив на зниження рівня соціального захисту населення. Особливості кризи соціально-економічної ситуації в Україні наприкінці 80–90-х рр. XX ст. Масове розповсюдження різноманітних соціальних патологій. Формування системи соціального захисту в Україні у нових політико-ідеологічних та соціально-економічних умовах. Створення мережі державних соціальних відомств України на кінець 1999–2000 рр. Діяльність державної служби зайнятості (1990 р.) її структура і завдання. Виникнення територіальних центрів з обслуговування непрацездатних громадян похилого віку та інвалідів. Правове регулювання соціального обслуговування. Закони України: «Про зайнятість населення», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні», «Про пенсійне забезпечення». Конституція України – важливий етап побудови системи соціального захисту в незалежній Україні.

Тема 9. Система соціального забезпечення в новітній історії України (2000–2022 роки)

Соціальні конфлікти на поч. XX ст. в Україні (2005 р.) Формування системи соціального захисту в Україні у нових політико-ідеологічних та соціально-

економічних умовах. Створення мережі державних соціальних відомств України наприкінці XX – початку XXI ст. Діяльність соціальних служб для молоді та дітей. «Декларація про загальні засади державної молодіжної політики в Україні». Розвиток явища соціального сирітства. Діяльність недержавних добровільних організацій соціального забезпечення. Правове забезпечення діяльності НДО законами «Про об'єднання громадян», «Про гуманітарну допомогу» «Про благодійництво та благодійні організації». Волонтерська діяльність. Її правові засади та особливості.

Соціально-економічна і політична криза 2014 р. Соціальні причини розгортання конфлікту. Початок війни на Сході країни та повномасштабна збройна агресія РФ проти України. Розгортання волонтерства і самодопомоги населення як важливої частини системи його соціальної підтримки. Згорання соціальних програм, підвищення комунальних платежів, збідніння населення. Нові форми державної соціальної допомоги внутрішньо переміщеним особам, воїнам АТО/ООС, дітям постраждалим від війни. Спроби соціальних реформ в Україні у 2019–2022 рр. Їх наслідки та соціальні очікування.

Тема 10. Теоретико-методологічні основи соціального забезпечення

Основні поняття та категорії соціального забезпечення. Категорії громадян, чи групи осіб яким передбачено соціальне забезпечення. Об'єкти та суб'єкти соціального забезпечення. Принципи соціального забезпечення. Функції соціального забезпечення.

Тема 11. Основні методи соціального забезпечення

Суть методів соціального забезпечення. Соціально-економічні методи соціального забезпечення. Організаційно-розпорядчі методи соціального забезпечення. Правові форми та методи соціального забезпечення. Соціологічно-статистичні методи соціального забезпечення. Психологічні методи в реалізації соціального забезпечення. Соціальна діагностика як метод соціального забезпечення.

Тема 12. Соціальний захист населення як форма реалізації державної соціальної політики

Сутність і зміст соціальної політики та основні етапи її становлення та історичного розвитку. Об'єкт, суб'єкт і структура соціальної політики як системи. Основні функції соціальної політики в соціальному забезпеченні. Головні напрями соціальної політики. Основні принципи соціальної політики. Основні шляхи реалізації соціальної політики в Україні на сучасному етапі суспільних перетворень.

Topic 12. Social protection of the population as a form of implementation of state social policy

The essence and content of social policy and the main stages of its formation and historical development. Object, subject and structure of social policy as a system. The main functions of social policy in social security. The main directions of social policy. Basic principles of social policy. The main ways of implementing social policy in Ukraine at the current stage of social transformations.

Тема 13. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії

Роль і сутність державних соціальних стандартів і державних соціальних гарантій в Україні. Особливості введення і використання нових соціальних стандартів і гарантій для вразливих верств населення. Проблематика соціального захисту в період реформування соціальної політики держави. Оцінка впливу управлінських заходів у забезпеченні соціальних стандартів. Значення базового державного соціального стандарту, яким є прожитковий мінімум, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти. Характеристика даних щодо розмірів соціальних виплат, які надаються відповідно до законодавства України про державну соціальну допомогу. Доцільність запровадження соціальних програм для підвищення соціальних виплат вразливим верствам населення.

Тема 14. Соціальне забезпечення громадян через систему призначення субсидій

Поняття субсидія та субвенція і їх роль в соціальному захисті населення. Норми забезпечення населення скрапленням газом, твердим та рідким пічним побутовим паливом. Особливості призначення субсидій власникам комунального та приватного житла. Документація, що засвідчує право особи на субсидію. Розмір субсидії. Причини припинення раніше призначеної субсидії.

Тема 15. Соціальне забезпечення населення через систему надання гуманітарної та благодійної допомоги

Гуманітарна допомога як напрям соціального забезпечення населення України. Благодійна допомога як форма соціального забезпечення населення України.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п (с)	лаб	інд.	с.р.		л	п (с)	лаб.	інд.	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ												
Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення»	12	2	2	-	-	8	12	2	2	-	-	8
Тема 2. Філантропічний період в історії соціальної співпраці стародавнього світу	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 3. Соціальна допомога у Західній Європі за часів раннього (V–X століття) та класичного (XI–XV століття) середньовіччя	12	2	4	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 4. Родоплемінні й громадські (общинні) форми допомоги та взаємодопомоги у слов'ян до кінця X ст.	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 5. Княжа та церковно-монастирська підтримка нужденних в Україні-Руси у X–XIII ст.	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 6. Державна опіка у другій половині XVII – першій половині XIX ст.	12	2	2	-	-	8	12	2	-	-	-	10
Разом за змістовим модулем 1	72	12	14	-	-	46	72	4	2	-	-	66
Змістовий модуль 2. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ												
Тема 7. Історичні віхи розвитку соціального забезпечення у Європі та США	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 8. Становлення соціального забезпечення в незалежній Україні як системи (1991–1999 роки)	12	2	4	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 9. Система соціального забезпечення в новітній історії України (2000–2022 роки)	12	2	4	-	-	6	12	2	-	-	-	10

Тема 10. Теоретико-методологічні основи соціального забезпечення	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 11. Основні методи соціального забезпечення	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Тема 12. ** Соціальний захист населення як форма реалізації державної соціальної політики Topic 12. Social protection of the population as a form of implementation of state social policy	12	4	4	-	-	4	12	-	-	-	-	12
Тема 13. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії	12	2	4	-	-	6	12	2	2	-	-	8
Тема 14. Соціальне забезпечення громадян через систему призначення субсидій*	12	2	4	-	-	6	12	-	-	-	-	12
Тема 15. Соціальне забезпечення населення через систему надання гуманітарної та благодійної допомоги.	12	2	2	-	-	8	12	-	-	-	-	12
Разом за змістовим модулем 2	108	20	28	-	-	60	108	4	2	-	-	102
Усього годин	180	32	42	-	-	106	180	8	4	-	-	168

*залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття

**тема викладається англійською мовою

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ			
1	Предмет і завдання дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення»	2	2
2	Філантропічний період в історії соціальної співпраці стародавнього світу	2	-
3	Соціальна допомога у Західній Європі за часів раннього (V–X століття) та класичного (XI–XV століття) середньовіччя	2	-
4	Родоплемінні й громадські (общинні) форми допомоги та взаємодопомоги у слов'ян до кінця X ст.	4	-
5	Княжа та церковно-монастирська підтримка нужденних в Україні-Руси у X–XIII ст.	2	-
6	Державна опіка у другій половині XVII – першій половині XIX ст.	2	-
	Разом	14	2
Змістовий модуль 2. ЕКОНОМІЧНІ ОСНОВИ ПІДПРИЄМНИЦТВА ТА МАКРОЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РЕГУЛЮВАННЯ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ			
7	Історичні віхи розвитку соціального забезпечення у Європі та США	2	-
8	Становлення соціального забезпечення в незалежній Україні як системи (1991–1999 роки)	4	-
9	Система соціального забезпечення в новітній історії України (2000–2022 роки)	4	-
10	Теоретико-методологічні основи соціального забезпечення	2	-
11	Основні методи соціального забезпечення	2	-
12**	Соціальний захист населення як форма реалізації державної соціальної політики Social protection of the population as a form of implementation of state social policy	4	-
13	Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії	4	2
14*	Соціальне забезпечення громадян через систему призначення субсидій	4	-
15	Соціальне забезпечення населення через систему надання гуманітарної та благодійної допомоги.	2	-
	Разом	28	2
Всього		42	4

**залучений стейкхолдер для спільного проведення аудиторного заняття*

***тема викладається англійською мовою*

6. ТЕМИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ (не передбачено)

7. ТЕМИ ЛАБОРАТОРНИХ ЗАНЯТЬ (не передбачено)

8. САМОСТІЙНА РОБОТА (ДЕННА ФОРМА)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення» <i>Історія соціального забезпечення як навчальна дисципліна. Предмет історії соціального забезпечення. Історичні знання соціального виховання, освіти та допомоги. Основні системи піклування. Види соціальної допомоги. Мотивація благодійної діяльності.</i>	8
2	Тема 2. Філантропічний період в історії соціальної співпраці стародавнього світу <i>Розвиток доброчинності в державах Межиріччя. Закони Хаммурані (1792–1750 рр. до н.е.) про соціальну допомогу нужденним, відносини до власності, повагу до батьків тощо. Давній Єгипет. Роздачі хліба, одежі та мілких грошей в Єгипті. Проява філантропії та меценатства з боку фараонів та знаті. Суспільна опіка та соціальне виховання у Давній Греції та Давньому Римі. Релігійні вірування про благодійність, людинолюбність і виховання моральних якостей особистості. Соціальна протопедагогіка і традиції соціальної допомоги в осмисленні давньогрецьких та давньоримських мислителів. Закони та норми Іудейської держави по відношенню до бідних, хворих та сиріт. Встановлення десятини для бідних.</i>	8
3	Тема 3. Соціальна допомога у Західній Європі за часів раннього (V–X століття) та класичного (XI–XV століття) середньовіччя <i>Соціально економічний стан населення у середньовіччі. Християнська церква як основний носій благодійності й опіки в період раннього і класичного середньовіччя. Приватні та державні форми допомоги в середньовічній Європі.</i>	6
4	Тема 4. Родоплемінні й громадські (общинні) форми допомоги та взаємодопомоги у слов'ян до кінця X ст. <i>Основні види допомоги та взаємодопомоги у давніх слов'ян: общинно-родова, господарська та обрядово-культова. Розповсюдження принципу дарообміну. Форми обрядово-культової допомоги: «зажинки», «дожинки», поминальна допомога.</i>	8
5	Тема 5. Княжа та церковно-монастирська підтримка нужденних в Україні-Руси у X–XIII ст. <i>Форми княжої доброчинності: годування злидених та бідних, роздача одежі та грошей, надання допомоги постраждалим у стихійних лихах та пожежі, відкриття за свій рахунок сирітських притулків, викуп з полону тощо. Доброчинність князів Володимира Великого, Володимира Мономаха.</i>	8
6	Тема 6. Державна опіка у другій половині XVII – першій половині XIX ст <i>Розвиток приватної благодійності у кінці XVIII – першій половині XIX ст. Жіноча освіта як прояв приватної благодійності. Розвиток ідей Просвітництва. Пожертвування та розвиток освіти з боку чиновництва. Соціальна політика уряду Олександра I. Будівництво лікарень та прийомних покоїв для кріпаків. Благодійна діяльність масонських лож. Діяльність благодійних товариств.</i>	8
7	Тема 7. Історичні віхи розвитку соціального забезпечення у Європі та США <i>Англосаксонська, бісмаркова, скандинавська, рудиментарна моделі. Консервативна та неоконсервативна, ліберальна та неоліберальна, соціал-демократична моделі. Соціалістична модель соціального</i>	8

	захисту: здобутки і прорахунки. Вплив глобалізації на зміни підходів щодо соціальної політики та соціальної роботи. Формування єдиного погляду на соціальний захист та соціальну роботу серед демократичних держав з ринковими економіками у XXI столітті. Міжнародні організації, міжнародне право щодо соціальних прав людини. Загальні тенденції щодо технологій соціального захисту європейських країн.	
8	Тема 8. Становлення соціального забезпечення в незалежній Україні як системи (1991–1999 роки) Правове регулювання соціального обслуговування. Закони України: «Про зайнятість населення», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні», «Про пенсійне забезпечення». Конституція України – важливий етап побудови системи соціального захисту в незалежній Україні.	6
9	Тема 9. Система соціального забезпечення в новітній історії України (2000–2022 роки) Діяльність соціальних служб для молоді та дітей. «Декларація про загальні засади державної молодіжної політики в Україні». Розвиток явища соціального сирітства. Діяльність недержавних добровільних організацій соціального забезпечення. Правове забезпечення діяльності НДО законами «Про об'єднання громадян», «Про гуманітарну допомогу» «Про благодійництво та благодійні організації». Волонтерська діяльність. Її правові засади та особливості.	6
10	Тема 10. Теоретико-методологічні основи соціального забезпечення Об'єкти та суб'єкти соціального забезпечення. Принципи соціального забезпечення. Функції соціального забезпечення.	8
11	Тема 11. Основні методи соціального забезпечення Соціологічно-статистичні методи соціального забезпечення. Психологічні методи в реалізації соціального забезпечення. Соціальна діагностика як метод соціального забезпечення.	8
12	Тема 12. Соціальний захист населення як форма реалізації державної соціальної політики Основні функції соціальної політики в соціальному забезпеченні. Головні напрями соціальної політики. Основні принципи соціальної політики. Основні шляхи реалізації соціальної політики в Україні на сучасному етапі суспільних перетворень. Topic 12. Social protection of the population as a form of implementation of state social policy The main functions of social policy in social security. The main directions of social policy. Basic principles of social policy. The main ways of implementing social policy in Ukraine at the current stage of social transformations.	4
13	Тема 13. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії Значення базового державного соціального стандарту, яким є прожитковий мінімум, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти. Характеристика даних щодо розмірів соціальних виплат, які надаються відповідно до законодавства України про державну соціальну допомогу. Доцільність запровадження соціальних програм для підвищення соціальних виплат вразливим верствам населення.	6
14	Тема 14. Соціальне забезпечення громадян через систему призначення субсидій	6

	<i>Особливості призначення субсидій власникам комунального та приватного житла. Документація, що засвідчує право особи на субсидію. Розмір субсидії. Причини припинення раніше призначеної субсидії.</i>	
15	Тема 15. Соціальне забезпечення населення через систему надання гуманітарної та благодійної допомоги <i>Благодійна допомога як форма соціального забезпечення населення України.</i>	8
Разом		106

САМОСТІЙНА РОБОТА (ЗАОЧНА ФОРМА)

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Предмет і завдання дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення» <i>Історія соціального забезпечення як навчальна дисципліна. Предмет історії соціального забезпечення. Історичні знання соціального виховання, освіти та допомоги. Основні системи піклування. Види соціальної допомоги. Мотивація благодійної діяльності.</i>	8
2	Тема 2. Філантропічний період в історії соціальної співпраці стародавнього світу <i>Особливості допомоги в додержавний період. Найпростіші форми допомоги в період палеоліту, мезоліту, неоліту. Взаємодопомога та піклування непрацездатними та хворими. Дарообмін як основна риса престижної економіки. Внутрішньо сімейні та міжплемінні відносини. Витоки соціальної допомоги в державах Давнього Сходу. Вплив світогляду та релігійних уявлень на формування відношення до нужденних, сиріт, калік тощо. Розвиток меценатства та філантропії в державах Давнього Сходу. Давній Китай. Вчення Конфуція про ставлення до сиріт та нужденних. Документи-настанови епохи Хань (III ст. до н.е. – III ст. н.е.). Давня Індія. Піклування про літніх родичів в селянських общинах. «Закони Ману» (II ст. до н.е. – I ст. н.е.) як основні правила доброчинної поведінки індійців. Соціальна спрямованість надписів індійського правителя Ашоки (III ст. до н.е.). Месопотамія. Розвиток доброчинності в державах Межиріччя. Закони Хаммурапі (1792–1750 рр. до н.е.) про соціальну допомогу нужденним, відносини до власності, повагу до батьків тощо. Давній Єгипет. Роздачі хліба, одягу та мілких грошей в Єгипті. Проява філантропії та меценатства з боку фараонів та знаті. Суспільна опіка та соціальне виховання у Давній Греції та Давньому Римі. Релігійні вірування про благодійність, людинолюбність і виховання моральних якостей особистості. Соціальна протопедагогіка і традиції соціальної допомоги в осмисленні давньогрецьких та давньоримських мислителів. Закони та норми Іудейської держави по відношенню до бідних, хворих та сиріт. Встановлення десятини для бідних.</i>	12
3	Тема 3. Соціальна допомога у Західній Європі за часів раннього (V–X століття) та класичного (XI–XV століття) середньовіччя <i>Розпад античного суспільства та формування нових суспільних відносин і соціального піклування в середньовічній Європі. Соціально економічний стан населення у середньовіччі. Християнська церква як основний носій благодійності й опіки в період раннього і класичного середньовіччя. Приватні та державні форми допомоги в середньовічній Європі.</i>	12
4	Тема 4. Родоплемінні й громадські (общинні) форми допомоги та взаємодопомоги у слов'ян до кінця X ст. <i>Розпад родових зв'язків у стародавніх слов'ян (початок IX ст.), їх об'єднання у територіальні (сусідські) громади. Реципрокація та редистрибуція – найважливіші стереотипи спільної та індивідуальної поведінки стародавніх слов'ян. Характеристика слов'ян візантійськими істориками тієї доби. Основні види допомоги та взаємодопомоги у давніх слов'ян: общинно-родова, господарська та обрядово-культова. Розповсюдження принципу дарообміну. Форми обрядово-культової допомоги: «заявки», «дошки», поминальна допомога.</i>	12
5	Тема 5. Княжа та церковно-монастирська підтримка нужденних в Україні-Руси у X–XIII ст.	12

	Допомога нужденним у Київській державі. Прийняття християнства. Будівництво церков та монастирів. Форми допомоги церков та монастирів нужденним. Створення притулків для мандрівників. Монастирські шпиталі. Створення лікувальних монастирів у період роздрібленості Київської Русі. Роздача милостині. Роль общини в політичному житті країни та в справі доброчинності. Приватна та княжа доброчинність. Форми княжої доброчинності: годування злидених та бідних, роздача одежі та грошей, надання допомоги постраждалим у стихійних лихах та пожежі, відкриття за свій рахунок сирітських притулків, викуп з полону тощо. Доброчинність князів Володимира Великого, Володимира Мономаха.	
6	Тема 6. Державна опіка у другій половині XVII – першій половині XIX ст Становлення монополії держави на ідеологію та практику соціальної допомоги. Допомога людям з аномальними відхиленнями. Державні навчально-виховні заклади для глухонімих та сліпих. Виховні будинки. Система дитячих притулків. Зміни у вирішенні проблеми інфантициду. Державна політика по відношенню до професійного жебрацтва у першій половині XIX ст. Інститути контролю за проституцією. Розвиток приватної благодійності у кінці XVIII – першій половині XIX ст. Жіноча освіта як прояв приватної благодійності. Розвиток ідей Просвітництва. Пожертвування та розвиток освіти з боку чиновництва. Соціальна політика уряду Олександра I. Будівництво лікарень та прийомних покоїв для кріпаків. Благодійна діяльність масонських лож. Діяльність благодійних товариств.	10
7	Тема 7. Історичні віхи розвитку соціального забезпечення у Європі та США Гуманістичний і політичний чинники еволюції поглядів на допомогу населенню. Античний світ і зародження соціальної роботи. Середньовіччя: християнство та допомога нужденним. «Закони про бідних» Єлизавети I (Англія). Соціальні зміни у 19 ст. та рух за соціальні права. Соціальне законодавство О. фон Бісмарка (Німеччина). Соціальне законодавство Л. Джорджа (Англія). Наслідки Першої світової війни для розвитку практики соціальної роботи та соціального забезпечення. Закон про соціальний захист Ф. Рузвельта (США). Роль і значення ідеологічних факторів для формування моделей і реалізації соціальної політики за кордоном: історична еволюція. Класифікація моделей соціального захисту за С. Лейбфрідом, Г. Еспінг-Андерсеном. Англосаксонська, бісмаркова, скандинавська, рудиментарна моделі. Консервативна та неоконсервативна, ліберальна та неоліберальна, соціал-демократична моделі. Соціалістична модель соціального захисту: здобутки і прорахунки. Вплив глобалізації на зміни підходів щодо соціальної політики та соціальної роботи. Формування єдиного погляду на соціальний захист та соціальну роботу серед демократичних держав з ринковими економіками у XXI столітті. Міжнародні організації, міжнародне право щодо соціальних прав людини. Загальні тенденції щодо технологій соціального захисту європейських країн.	12
8	Тема 8. Становлення соціального забезпечення в незалежній Україні як системи (1991–1999 роки) Перебудова 1985 року та її вплив на зниження рівня соціального захисту населення. Особливості кризи соціально-економічної ситуації в Україні наприкінці 80–90-х рр. XX ст. Масове розповсюдження різноманітних соціальних патологій. Формування системи соціального захисту в Україні у нових політико-ідеологічних та соціально-економічних умовах.	12

	Створення мережі державних соціальних відомств України на кінець 1999–2000 рр. Діяльність державної служби зайнятості (1990 р.) її структура і завдання. Виникнення територіальних центрів з обслуговування непрацездатних громадян похилого віку та інвалідів. Правове регулювання соціального обслуговування. Закони України: «Про зайнятість населення», «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», «Про основні засади соціального захисту ветеранів праці та інших громадян похилого віку в Україні», «Про основи соціальної захищеності інвалідів в Україні», «Про реабілітацію жертв політичних репресій в Україні», «Про пенсійне забезпечення». Конституція України – важливий етап побудови системи соціального захисту в незалежній Україні.	
9	Тема 9. Система соціального забезпечення в новітній історії України (2000–2022 роки) Діяльність соціальних служб для молоді та дітей. «Декларація про загальні засади державної молодіжної політики в Україні». Розвиток явища соціального сирітства. Діяльність недержавних добровільних організацій соціального забезпечення. Правове забезпечення діяльності НДО законами «Про об'єднання громадян», «Про гуманітарну допомогу» «Про благодійництво та благодійні організації». Волонтерська діяльність. Її правові засади та особливості. Соціально-економічна і політична криза 2014 р. Соціальні причини розгортання конфлікту. Початок війни на Сході країни та повномасштабна збройна агресія РФ проти України. Розгортання волонтерства і самопомогі населення як важливої частини системи його соціальної підтримки. Згорання соціальних програм, підвищення комунальних платежів, збідніння населення. Нові форми державної соціальної допомоги внутрішньо переміщеним особам, воїнам АТО/ООС, дітям постраждалим від війни. Спроби соціальних реформ в Україні у 2019–2022 рр. Їх наслідки та соціальні очікування.	10
10	Тема 10. Теоретико-методологічні основи соціального забезпечення Основні поняття та категорії соціального забезпечення. Категорії громадян, чи групи осіб яким передбачено соціальне забезпечення. Об'єкти та суб'єкти соціального забезпечення. Принципи соціального забезпечення. Функції соціального забезпечення.	12
11	Тема 11. Основні методи соціального забезпечення Суть методів соціального забезпечення. Соціально-економічні методи соціального забезпечення. Організаційно-розпорядчі методи соціального забезпечення. Правові форми та методи соціального забезпечення. Соціологічно-статистичні методи соціального забезпечення. Психологічні методи в реалізації соціального забезпечення. Соціальна діагностика як метод соціального забезпечення.	12
12	Тема 12. Соціальний захист населення як форма реалізації державної соціальної політики Сутність і зміст соціальної політики та основні етапи її становлення та історичного розвитку. Об'єкт, суб'єкт і структура соціальної політики як системи. Основні функції соціальної політики в соціальному забезпеченні. Головні напрями соціальної політики. Основні принципи соціальної політики. Основні шляхи реалізації соціальної політики в Україні на сучасному етапі суспільних перетворень. Topic 12. Social protection of the population as a form of implementation of state social policy The essence and content of social policy and the main stages of its formation and historical development. Object, subject and structure of social policy as a	12

	<i>system. The main functions of social policy in social security. The main directions of social policy. Basic principles of social policy. The main ways of implementing social policy in Ukraine at the current stage of social transformations.</i>	
13	Тема 13. Державні соціальні стандарти та соціальні гарантії <i>Значення базового державного соціального стандарту, яким є прожитковий мінімум, на основі якого визначаються державні соціальні гарантії та стандарти. Характеристика даних щодо розмірів соціальних виплат, які надаються відповідно до законодавства України про державну соціальну допомогу. Доцільність запровадження соціальних програм для підвищення соціальних виплат вразливим верствам населення.</i>	8
14	Тема 14. Соціальне забезпечення громадян через систему призначення субсидій <i>Поняття субсидія та субвенція і їх роль в соціальному захисті населення. Норми забезпечення населення скрапленим газом, твердим та рідким пічним побутовим паливом. Особливості призначення субсидій власникам комунального та приватного житла. Документація, що засвідчує право особи на субсидію. Розмір субсидії. Причини припинення раніше призначеної субсидії.</i>	12
15	Тема 15. Соціальне забезпечення населення через систему надання гуманітарної та благодійної допомоги <i>Гуманітарна допомога як напрям соціального забезпечення населення України. Благодійна допомога як форма соціального забезпечення населення України.</i>	12
Разом		168

10. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

Під час вивчення дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення» використовуються наступні методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- словесні – розповідь-пояснення, лекція (лекція-бесіда, лекція-конференція);
- наочні – ілюстрація, демонстрація;
- практичні – розв’язання ситуативних практичних завдань, виконання практичних робіт;
- індуктивні – узагальнення матеріалу від часткового до загального;
- дедуктивні – деталізація матеріалу від загального до конкретного;
- репродуктивні – відтворення як засіб повторення поданого навчального матеріалу;
- творчі, проблемно-пошукові – виконання самостійної роботи та самонавчання на основі конспектів лекцій, навчальних підручників і посібників, наукової й іншої рекомендованої літератури;
- навчальна робота під та поза керівництвом викладача – виконання самостійної роботи, індивідуальне вирішення ситуативних профільних завдань;
- інтерактивні – робота в малих групах, дискусії, презентації, ділові та рольові ігри тощо;
- бінарні, інтегровані: наочно-ілюстративний; наочно-проблемний; наочно-практичний.

Матеріали курсу «Теорія та історія соціального забезпечення» розміщені на платформі Moodle <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1905>

В умовах дистанційної освіти проведення лекцій і практичних занять відбувається у форматі відеоконференцій. Для організації освітнього процесу використовуються такі технічні сервіси, як Zoom, Viber, Telegram, Moodle та електронна пошта.

11. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Для забезпечення оцінювання студентів проводиться поточний (модульний) і підсумковий (екзамен) контроль.

Модульний контроль передбачає перевірку стану засвоєння визначеної системи елементів знань і вмінь студентів з того чи іншого модулю.

При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання аналітичних робіт, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на практичні заняття; результати експрес-контролю тощо.

При виконанні завдань поточного контролю оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули студенти після опанування певного змістового модуля.

У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, здобувачі мають право, з дозволу лектора за поданням викладача, який проводить практичні заняття, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач, що веде практичні заняття.

Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 60% від максимально можливої суми за цей модуль. У такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни встановлені викладачем.

Рейтингова сума балів з навчальної дисципліни після складання модулів і підсумкового контролю виставляється як сума набраних студентом балів протягом семестру та балів набраних студентом на підсумковому контролі.

До підсумкового контролю допускаються студенти, які виконали всі модульні контролі, передбачені для даної навчальної дисципліни і за рейтинговим показником набрали не менш як 35 балів.

Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання студентів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком освітнього процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному даною робочою програмою навчальної дисципліни. Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на один комплект тестових завдань). Зміст і структура контрольних завдань, екзаменаційних білетів і критерії оцінювання визначаються рішенням кафедри.

Якщо у підсумку студент отримав за рейтинговим показником оцінку «FX», то він допускається до повторного складання підсумкового контролю з дисципліни.

Студент, допущений до повторного складання підсумкового контролю зобов'язаний у терміни, визначені деканатом, перездати невиконані (або виконані на низькому рівні) завдання поточно-модульного контролю, виконати модульні контролю і скласти підсумковий контроль.

У разі отримання здобувачем за рейтинговим показником оцінки "F", він повинен пройти повторний курс вивчення цієї дисципліни протягом наступного семестру (навчального року) за графіком, встановленим деканатом. Бали, отримані при вивченні дисципліни у попередній період, анулюються.

12. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

В основу рейтингового оцінювання знань студента закладена спеціальна 100-бальна шкала оцінювання (максимально можлива сума балів, яку може набрати студент за всіма видами контролю знань з дисципліни з урахуванням поточної успішності, самостійної роботи, науково-дослідної роботи, підсумкового контролю тощо).

Встановлюється, що при вивченні дисципліни до моменту підсумкового контролю (іспиту) студент може набрати максимально 70 балів. На підсумковому контролі (іспит) студент може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

Кількість балів, які можна набрати під час вивчення курсу дисципліни розподіляються наступним чином:

Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення» (денна форма навчання)

Кількість балів за змістовий модуль	Поточний (модульний) контроль																Бали за додаткову роботу	Підсумковий контроль	Сума балів	
	Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2												
	29 балів							36 балів												
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Модульний контроль 1	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15				Модульний контроль 2
Кількість балів за видами робіт, всього:	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	3	3	3	3	3	4	5	5	30	100
в т.ч.: активність на практичних заняттях	3	3	3	3	3	3		3	3	3	2	2	2	2	2	3				
виконання самостійної роботи	1	1	1	1	1	1		1	1	1	1	1	1	1	1	1				

Поточний контроль.

1. Систематичність та активність роботи на практичних заняттях. При контролі систематичності та активності роботи на практичних заняттях оцінюванню в балах підлягають: рівень знань, необхідний для виконання завдань, що передбачені завданнями для самостійного опрацювання; повнота, якість і вчасність їх виконання та результати захисту; рівень знань, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені як предмет дискусії тощо.

2. Модульний контроль. При виконанні модульних (контрольних) завдань оцінюванню в балах підлягають теоретичні знання і практичні уміння, яких набули здобувачі після опанування певного змістового модуля. Модульний контроль проводиться письмово у формі тестів (30 тестів за кожним зі змістових модулів). Максимальна оцінка за кожен модульний контроль – 5 балів. У разі невиконання певних завдань поточного контролю з об'єктивних причин, студенти мають право, з дозволу викладача, скласти їх до останнього практичного заняття. Час і порядок складання визначає викладач. У разі, коли студент не з'явився на проведення модульної контрольної роботи без поважних причин, він отримує нуль балів. Перездача модульного контролю допускається у строки, які встановлюються викладачем. Знання студента з певного модуля вважаються незадовільними, за умови коли сума балів його поточної успішності та за модульний контроль складають менше 61% від максимально можливої суми за цей модуль. В такому випадку можливе повторне перескладання модуля у терміни, встановлені викладачем.

3. Виконання самостійної роботи. Самостійна робота здобувачів полягає у вивченні та опрацюванні наукової, навчально-методичної літератури, законодавчих і нормативних актів; виконанні навчальних завдань; опрацюванні лекційного матеріалу; підготовці до виступу на практичних заняттях; поглибленому опрацюванні окремих лекційних тем або питань; пошуку (підборі) та огляді літературних джерел за заданою проблематикою дисципліни; аналітичному розгляді наукових публікацій; контрольній перевірці здобувачами власних знань за запитаннями для самодіагностики; підготовку до модульного контролю; систематизації вивченого матеріалу з метою підготовки до підсумкового контролю (екзамену).

4. Додаткова робота. При контролі додаткової роботи студента оцінюванню в балах підлягають: участь у студентських олімпіадах, конкурсах наукових робіт, грантах, науково-дослідних проектах; публікація наукових статей, тез доповіді на конференції; участь у проведенні наукових досліджень тощо. Максимальна оцінка до такий вид роботи – 5 балів.

Підсумковий контроль.

Підсумковий контроль з курсу «Бізнес-планування та управління проєктами» забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів на заключному етапі вивчення дисципліни і проводиться відповідно до навчального плану у вигляді екзамену в термін, встановлений графіком навчального процесу та в обсязі навчального матеріалу, визначеному робочою програмою навчальної дисципліни. Під час здачі

підсумкового контролю (іспиту) здобувач може набрати максимально 30 балів, що в сумі і дає 100 балів.

Форма проведення контролю є комбінованою (передбачає усну відповідь на два теоретичних питання і письмово на одне тестове завдання). Кожне з питань і тестові завдання оцінюються за шкалою від 0 до 10 балів.

**Розподіл балів, які отримують студенти при вивченні дисципліни
«Бізнес-планування та управління проєктами»
(заочна форма навчання)**

Кількість балів за змістовий модуль	Поточний (модульний) контроль																Бали за додаткову роботу	Підсумковий контроль	Сума балів	
	Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2												
	29 бали							36 балів												
	Т 1	Т 2	Т 3	Т 4	Т 5	Т 6	Модульний контроль 1	Т 7	Т 8	Т 9	Т 10	Т 11	Т 12	Т 13	Т 14	Т 15	Модульний контроль 2			
Кількість балів за видами робіт, всього:	4	4	4	4	4	4	5	4	4	4	3	3	3	3	3	4	5	5	30	100
в т.ч.: активність на практичних заняттях	3	-	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	2	-	-				
виконання самостійної роботи	1	4	4	4	4	4		4	4	4	3	3	3	1	3	4				

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
		для екзамену
90 – 100	A	відмінно
82 – 89	B	добре
74 – 81	C	
64 – 73	D	
60 – 63	E	задовільно
35 – 59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання

Оцінка «відмінно» (90 – 100 балів). Здобувач має систематичні та глибокі знання навчального матеріалу, вміє без помилок виконувати практичні завдання, які передбачені програмою курсу, засвоїв основну й ознайомився з додатковою

літературою, викладає матеріал у логічній послідовності, робить узагальнення й висновки, наводить практичні приклади у контексті тематичного теоретичного матеріалу.

Оцінка «добре» (74 – 89 балів). Здобувач повністю засвоїв навчальний матеріал, знає основну літературу, вміє виконувати практичні завдання, викладає матеріал у логічній послідовності, робить певні узагальнення й висновки, але не наводить практичних прикладів у контексті тематичного теоретичного матеріалу або допускає незначні помилки у формулюванні термінів, категорій, невеликі помилки у розрахунках при вирішенні практичних завдань.

Оцінка «задовільно» (60 – 73 бали). Здобувач засвоїв матеріал не у повному обсязі, дає неповну відповідь на поставлені теоретичні питання, припускається грубих помилок при вирішенні практичного завдання.

Оцінка «незадовільно» (менше 60 балів). Здобувач не засвоїв навчальний матеріал, дає неправильні відповіді на поставлені теоретичні питання, не володіє основними методами наукових досліджень при виконанні практичних завдань. Здобувач не допускається до складання іспиту, якщо кількість балів одержаних за результати успішності під час поточного та модульного контролю (відповідно змістовому модулю) впродовж семестру в сумі не досягла 35 балів.

13. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Осіпова А. А. Методичні рекомендації для підготовки до практичних занять та виконання самостійної роботи з дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення» для здобувачів першого рівня вищої освіти (бакалавр) денної форми навчання спеціальності 232 «Соціальне забезпечення». Умань, УНУС. 2024. 62 с.

2. Осіпова А. А. Методичні рекомендації для виконання самостійної роботи з дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення» для здобувачів першого рівня вищої освіти (бакалавр) заочної форми навчання спеціальності 232 «Соціальне забезпечення». Умань, УНУС. 2024. 26 с.

3. Електронний навчальний курс для дистанційного вивчення навчальної дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення» для здобувачів першого вищої освіти (бакалавр) спеціальності 232 «Соціальне забезпечення». URL: <https://moodle.udau.edu.ua/course/view.php?id=1905>

14. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Social Policy, Service Users and Carers. 2022. DOI<https://doi.org/10.1007/978-3-030-69876-8>

2. Бондар М. Соціальне забезпечення та соціальний захист в Україні. *Економіка та суспільство*. 2021. № 34. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/976/934>

3. Бондар М., Чемодурова Є. Соціальне забезпечення в територіальних громадах. *Економіка та суспільство*. 2021. № 33. URL:

<https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/916/878>

4. Бондаренко С. М., Бугас Н. В. Соціальна політика держави як основа забезпечення соціального розвитку. *Державне управління: удосконалення та розвиток*. 2021. № 2. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/2_2021/42.pdf

5. Борисова О. В., Знаткова О. М., Кульга О. О., Нікітіна В. В. *Соціальна робота з вимушеними переселенцями в сучасній Україні* : монографія. Київ : Кондор, 2019. 468 с.

6. Бражко О. В. Особливості формування державних підходів до розвитку системи соціального захисту населення в Україні. *Публічне управління і адміністрування в Україні*. 2022. № 27. С. 35–39. URL: <http://www.pagjournal.iei.od.ua/archives/2022/27-2022/6.pdf>.

7. Бурлака О. Сучасний стан правового регулювання соціального захисту сім'ї, дитинства, материнства та батьківства в Україні. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. № 2. С. 128–133.

8. Василенко О. Державна соціальна допомога особам з інвалідністю в системі соціального забезпечення у контексті законодавчих змін у 2022- 2024 рр. Україна: аспекти праці. 2021. № 4. С. 34–43.

9. Клименко А.Л. Стандарти і гарантії соціального забезпечення: міжнародно-правовий і вітчизняний контекст . Харків: Юрайт, 2019. 176 с.

10. Утвенко В. В. Система соціального забезпечення та соціальної підтримки: навч. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 248 с.

Допоміжна

1. Костюк В. С., Осіпова А. А., Сидоренко О. С. Принцип єдності централізованих і децентралізованих засад у формуванні та реалізації соціальної політики. *Збірник наукових праць Уманського НУС*. 2024. Вип.104. Ч.2. С. 308-317. URL: <https://journal.udau.edu.ua/assets/files/104.2/29.pdf>

2. Мальований М. І., Осіпова А. А. Еволюція наукових поглядів на соціальну роль держави. *Вісник соціально-економічних досліджень* : зб. наук. праць. Одеса : Одеський національний економічний університет. 2023. № 1-2 (84-85). С. 9–22.

3. Осіпова А. А. Оцінка зарубіжного досвіду формування державної політики у сфері соціального захисту. *Здобутки економіки: перспективи та інновації*. 2024. Вип. 9. <https://doi.org/10.5281/zenodo.13302016>

4. Осіпова А.А. Державна політика соціального захисту. *The XXVII International Scientific and Practical Conference «Scientific research: a paradigm of innovative development of society»*, July 08-10, 2024, Lisbon, Portugal. С. 24-26.

5. Осіпова А.А. Заходи з забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану. *Проблеми обліково-аналітичного забезпечення управління підприємницькою діяльністю* : матеріали IV Міжнар. наук. – практ. конф. (м. Полтава, 20-21 квітня 2022 р.) / за ред. проф. Пилипенко К. А. Полтава: ПДАУ, 2022. С. 59–62.

6. Осіпова А.А. Оцінка впливу війни на систему соціального забезпечення в Україні. *Аспекти стабільного розвитку економіки в умовах ринкових відносин*: матеріали XIX Міжнародної науково-практичної конференції (м. Умань, 27 травня 2024). Умань : УНУС, 2024. С. 86-88.

7. Пархоменко Л.А., Фротер О.С., Осіпова А.А. Сучасний розвиток економічної думки в Україні. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 35. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-35-38>

15. ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. Національна бібліотека імені В. І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. Google Scholar – пошукова система, яка індексує повний текст наукових публікацій всіх форматів і дисциплін. URL : <https://scholar.google.com.ua/schhp?hl=uk>
3. Репозитарій Уманського національного університету садівництва. URL : <http://lib.udau.edu.ua/?locale=uk>
2. Верховна Рада України: офіційний веб-сайт. URL : <http://www.rada.gov.ua>.
3. Кабінет Міністрів України: єдиний веб-портал органів виконавчої влади України URL: <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Національний Банк України: офіційний сайт. URL : <http://www.bank.gov.ua>.
5. Міністерство економіки: офіційний веб-сайт. URL : <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
6. Міністерство фінансів України: офіційний веб-сайт. URL : <https://www.mof.gov.ua/uk>
7. Міністерство соціальної політики України: офіційний веб-сайт. URL : <https://www.msp.gov.ua/>

16. ПЕРЕЗАРАХУВАННЯ ТА ВИЗНАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Перезарахування та визнання результатів навчання з дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення» або окремого її елемента відбувається відповідно до Положення про порядок визнання в Уманському національному університеті садівництва результатів навчання, отриманих у неформальній та/або інформальній освіті (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4n0x>).

Здобувачі вищої освіти мають право на визнання результатів навчання в неформальній та інформальній освіті (курси навчання в центрах освіти, курси інтенсивного навчання, семінари, конференції, олімпіади, конкурси наукових робіт, літні чи зимові школи, бізнес-школи, тренінги тощо) в обсязі, що загалом не перевищує 25 % освітньої програми.

17. ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

У процесі навчання з дисципліни «Бізнес-планування та управління проєктами», студенти повинні дотримуватися встановлених правил академічної доброчесності, визначених Кодексом доброчесності Уманського національного університету садівництва (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/4dH7>). При підготовці рефератів, виконанні індивідуальних науково-дослідних завдань, а також під час проведення контрольних заходів очікується, що всі роботи подані студентами будуть їхніми оригінальними дослідженнями та міркуваннями.

Будь-які види порушення академічної доброчесності, зокрема плагіат, неправомірне використання чужих ідей, фальсифікація даних чи співучасть у таких діях, є абсолютно неприпустимими і не толеруються. Виявлення ознак академічної недоброчесності у письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від обсягу порушення.

З метою запобігання порушенням і підвищення якості академічних робіт, студентам настійно рекомендується користуватися належними академічними ресурсами та інструментами для перевірки робіт на плагіат, а також звертатися за консультаціями з питань правильного цитування і академічного письма.

18. ЗМІНИ У РОБОЧІЙ ПРОГРАМІ НА 2024/2025 НАВЧАЛЬНИЙ РІК

У робочу програму дисципліни «Теорія та історія соціального забезпечення» на 2024-2025 навчальний рік було внесено такі зміни:

1. Зміни у розділі «Мета та завдання дисципліни»: уточнено та розширено інформацію відповідно до нових вимог Положення про методичне забезпечення освітнього процесу в Уманському національному університеті садівництва, затвердженого Вченою радою УНУС протокол № 1 від 08.10.2020, зі змінами та доповненнями від 11.07.2024, протокол №8, та введеного в дію наказом ректора від 11.07.2024 №01-16/18/од. (<https://www.udau.edu.ua/ua/file/iERg>).

2. Актуалізація змісту дисципліни у зв'язку з викликами воєнного часу: додано нові питання та завдання, які відображають сучасні виклики, пов'язані з веденням бізнесу в умовах воєнного стану, управлінням проєктами та ризиками в непередбачуваних умовах.

3. Корегування розподілу балів за самостійну роботу студентів, у бік збільшення в межах змістових модулів, що спрямовано на підвищення мотивації студентів до самостійної роботи та більш ефективного оцінювання їхніх знань і навичок.

4. Оновлення переліку рекомендованої літератури.